

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Mateusz Jamro

Název práce: Alternatywa dla Niemiec w systemie politycznym RFN. Geneza, program, działalność.

Oponoval: doc. PhDr. Michal Kubát, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autor deklaruje, že „celem pracy będzie zbadanie aspektu rozwojowego partii politycznej [AfD], na który składa się sposób wejścia do systemu politycznego, miejsce ugrupowania w tym systemie oraz wpływ na jego zmianę” (str. 6). W taki sposób zdefiniowany cel pracy można ocenić jako zrealizowany (z wyjątkiem ostatniej kwestii – praca nie omawia wpływu AfD na zmianę systemu politycznego Niemiec). Problem polega na tym, że tak określony cel pracy umożliwia co najwyżej stworzenie deskrypcji, a nie przeprowadzenie analizy tematu. Praca magisterska powinna jednak zawierać chociaż odrobinę analizy. Oceniana praca jest natomiast wyłącznie deskrypcją.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Praca składa się z dwóch części – teoretycznej i empirycznej. Taki układ pracy jest właściwy niemniej jednak obydwie części powinny być połączone. Autor powinien w teoretycznych rozdziałach omawiać teorie i pojęcia, które potem zastosuje w następującej empirycznej (i analitycznej) części pracy. W przypadku ocenianej pracy tak się nie dzieje. Pierwszy rozdział jest encyklopedycznym, a co za tym idzie bardzo uproszczonym, wyliczeniem podstawowych pojęć z zakresu teorii partii i systemów partyjnych. Czy ma sens powtarzać znane z literatury przedmiotu podstawowe definicje partii? Autor powinien zwrócić uwagę tylko na te pojęcia, które są następnie przydatne do jego analizy. Wszelako, żeby to zrobić, trzeba analizę przeprowadzić, trzeba postawić analityczny (a nie deskryptywny) cel pracy. Na przykład: celem pracy jest udzielenie odpowiedzi na pytanie czy AfD jest partią antysystemową (np. według Sartoriego), albo czy AfD jest partią antyestablishmentową (np. według Schedlera). Następnie należy na podstawie metodologicznie poprawnych badań AfD odpowiedzieć na zadane pytanie – tak czy nie i dlaczego. W takim wypadku w części teoretycznej powinno znajdować się wytłumaczenie konkretnych pojęć „partia antysystemowa” / „partia antyestablishmentowa”, a nie przytoczenie ogólnej definicji pojęcia „partia”. Autor wspomina partię antysystemową i antyestablishmentową, ale tylko przelotnie (na str. 13) dołączając niedorzeczną absurdalną tezę, że partie te są przydatne dla demokracji, dlatego, że „zrzucają gorset politycznej poprawności” (str. 13–14). To kompletne niezrozumienie teorii partii antysystemowej i antyestablishmentowej. (Istnieje teoria przydatności opozycji antysystemowej czy ekstremalnej w demokracji – chodzi o tzw. funkcję trybuńską takiej opozycji Georgesa Lavau, ale to zupełnie co innego.)

Pierwszy rozdział pracy zawiera sporo innych twierdzenia Autora, które są wątpliwe. Czy naprawdę partie powstały „długo zanim upowszechniło się prawo wyborcze” (str. 7)? Partie polityczne w dzisiejszym rozumieniu powstawały w związku z (a nie przed) upowszechnianiem prawa wyborczego i instytucji demokratycznych (parlament). Czy rzeczywiście „system polityczny nie jest więc niczym innym jak układem partii względem siebie” (str. 10)? Autor miał chyba na myśli system partyjny, a nie system polityczny, który jest oczywiście zjawiskiem bardziej złożonym niż „układem partii”. (Autor – nie wiadomo dlaczego – często miesza te dwa pojęcia pisząc „system polityczny”, podczas gdy chodzi o „system partyjny”). Kryteria typologii systemów partyjnych według Sartoriego to liczba relewantnych partii i polaryzacja, a nie „relewantcja, polaryzacja oraz dystans ideologiczny” (str. 12; polaryzacja i dystans ideologiczny to to samo). I tak dalej.

Empiryczna część pracy (rozdziały 2–4) wydaje mi się lepiej opracowana, chociaż nie rozumiem, dlaczego Autor wprowadził do pracy rozdział drugi. Tematem pracy jest AfD. Po co więc omawiać ogólne „ramy prawne funkcjonowania partii politycznych w Niemczech” (podrozdział 2.1) i historię głównych partii niemieckich? W jaki sposób rozdział 2 odnosi się do analizy AfD? Podrozdział 2.3 obiecująco nazywa się „Ewolucja niemieckiego systemu partyjnego po 1989”. Czytelnik oczekiwałby analizy przekształceń systemu partyjnego (już nie system dwu i półpartyjny, tylko jakiś inny – jaki i dlaczego?), ale zamiast tego otrzymuje kolejny opis wydarzeń politycznych po 1989 r. z naciskiem na działalność kanclerzy. Nazwa rozdziału nie odpowiada jego treści.

Rozdziały trzeci i czwarty są najbardziej udane, oczywiście biorąc pod uwagę fakt, że są natury deskryptywnej. Niemniej jednak Autor nareszcie (w drugiej połowie pracy, od strony 49 z 73) zajmuje się właściwym tematem (AfD), i czyni to w sposób interesujący to zgrabnie, przekazując czytelnikowi wiele użytecznych informacji o AfD.

Teraz kilka słów o metodologii. Metodologia nie jest w pracy określona. Instytucjonalizm, behawioralizm itp. (str. 5–6) – to nie metody, tylko ogólne badawcze podejścia metodologiczno-teoretyczne nauk społecznych. W naukach politycznych istnieją metody jakościowe i ilościowe. Autor we wstępie swojej pracy nie wspomina jakie konkretne metody ilościowe czy jakościowe zamierza zastosować. Nie zastosował żadnych uwzględniając fakt, że praca nie zawiera analizy, wszelako przynajmniej mógł opatrzyć wstęp informacją, że jego praca jest studium przypadku (*case study*).

Zdecydowanie najgorszą częścią pracy jest zakończenie. Autor posługuje się wręcz brukowym stylem, zbliżając się do retoryki populistycznych ugrupowań skrajnie prawicowych („niemiecki mainstreamowy establishment”, „radosna budowa multikulti”, „poprawność polityczna doprowadzona do obłędu”, „kaganiec poprawności politycznej”, „polityka i media mainstreamowe” itp. (str. 63–64). Tekst przepelniony jest uogólnionymi niesprawdzonymi informacjami bez podania źródeł oraz poglądów politycznych Autora. Autor powtarza klasyczne „argumenty” skrajnej populistycznej prawicy: imigranci to w większości zradyzalizowani mężczyźni nie chcący pracować i odrzucający wartości europejskie, a medialny i polityczny mainstream celowo nie chce tego zrozumieć i nie chce tego widzieć (zob. str. 63–64). Tak nie można! Zakończenie pracy naukowej – a przecież praca magisterska powinna być tekstem naukowym – powinno zawierać ogół wyników przeprowadzonych badań, a nie być pamfletem politycznym!

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Od strony formalnej praca spełnia podstawowe wymogi stawiane tego typu opracowaniom. Czasami pojawia się konstatacja typu „niektórzy autorzy wymieniają” (str. 18) lub mówią czy twierdzą, która nie jest poparta przypisem. Którzy autorzy? Kwestia braku przypisów (źródła) w zakończeniu pracy została poruszona wyżej.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Praca magisterska wywołują mieszane uczucia. Z jednej strony zawiera wielką ilość pożytecznych informacji o AfD i jako taka ma walor informacyjny. Z drugiej strony jej wartość znacząco obniża brak analizy (oryginalnego własnego wkładu Autora) i nieporadność Autora, jeśli idzie o orientację w odpowiednich metodach badawczych i teoriach politologicznych oraz ich zastosowanie. Zakończenie pracy robi wręcz fatalne wrażenie.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Nie mam dodatkowych pytań. Opinia zawiera pytania i krytykę, na którą Autor powinien podczas obrony pracy odpowiedzieć.

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F): Rekomenduję pracę magisterską do obrony i proponuję ocenić ją stopniem E.

Navrhovaná známka: E

Datum: 25 IX 2018

Podpis